

Galasi Shɛɛn **Tudunmɔɔ Pɔli ya sɛmɛ wemu tun** **Galasi shɛɛn mu ge**

Jɔgɔ ye p'a byi na Galasi shɛɛn wɛ?

Egilizii piimu nɔhɔ Pɔli ya tenɛ Galasi fiige ki ni ge, pee pu jɛ Galasi shɛɛn pee. Pee jɛ: Ikone, Lisitiri, ni Deribe (Kapyegee 14). Galasi fiige ki nijaa wogo ki jɛ Turuki fiige ki funɔɔ ni. Ba Pɔli ya pa bye wu jɛ Galasi ni wɛ, a Yawutuu pii di she ganha na kalaa watii kaan pu mu. A p'i jo na Pɔli jɛ tudunmɔɔ nijemɛ wɛ, na wu ya ta na Musa wo saliya wu wo kalaa wu kaan wu kangana na wɛ.

We sɛmɛ we kakana jɔɔɔ

Ye p'a jo wá Pɔli na ge, yee faara Pɔli ya jo, na fɛnhɛ pu funyɔ to ni wu kalɛgɛɛ ni wuyɛ pyaa kapyegee ni. Na li she na kaɔii li wa wee wo Kile jomɔ yɛɛ le, na li she na n'a daa ya ye Musa wo tɔ wu na. A w'i li she sanha na n'a daa fɛɛ ya foro Musa wo tɔ wu nɔhɔ ni, na jiiɛɛɛ nivɔɔ pyi, a Fɛɛɛɛɛ Munaa di pu jaha co tee jiiɛɛɛ ti ni (Kapyegee 5).

Sɛmɛ wu kafila jɔgbɔɔ

Galasi Shɛɛn 1—2 Pɔli fò mujuu. W'a li she na Yesu Kirisa wo tudunmɔɔ wee jɛ.

Galasi Shɛɛn 3—4 Kile ya sipya jateni sipyitiime Musa wo saliya wu koro jaari funɔɔ ni wɛ.

Galasi Shɛɛn 5 Wèe ya foro saliya wu nɔhɔ ni, a Fɛɛɛɛɛ Munaa di wèe jaha co fɛɛɛɛɛ ni.

Galasi Shɛɛn 6 Pɔli wo yeri yeri jomɔ ni wu duba.

Pɔli ya Galasi shɛɛn shaari

¹ Nɛ Pɔli, nɛ jɛ Kirisa wo tudunmɔ. Sipiyawyii ya ta nɛ pye tudunmɔ wɛ. Nɛ di ya nɔhɔ pye bɛ tudunmɔ sipiyawyii baraga ni wɛ, fo Yesu Kirisa ni To Kilɛ wemu w'a Yesu jɛ na yeege xu ni ge.

² Nɛ ni na cebooloo piimu pu wa naha ge, wɛɛ p'a sɛmɛ wu tun Galasi fiige ki n'a daa fɛɛ pu mu.

Wɛɛ ya yi shaari:

³ Wù To Kilɛ ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wu niimɛ tirige yi na, p'i nɔnɔnɛ bɛ kan yi mu.

⁴ Yesu Kirisa w'a wuyɛ kan na pye saraga, kɔnhɔ wu wɛɛ shɔ wù jurumu wu na. W'a wɛɛ shɔ ke kɔnɔ ke wo yanmuguuuyo yi bɛɛri wo fanha ki na, na saha ni wù To Kilɛ wo jidaan wu ni.

⁵ Nɔɔɔ w'a dɛri wu mɛgɛ na tuun bɛɛri ni. Ami-ina.

Tuugo nigin pe ye pu jɛ Kilɛ wo Jozaama pe

⁶ Na cebooloo, Kilɛ wemu w'a yee yiri Yesu Kirisa wo niimɛ wu baraga ni ge, yee na toro kadugo le wee ni tɔvuyo na, na jaanna jɛri jozaama patii fɛni, lee ya nɛ fo xuuni dɛ.

⁷ Jozaama pemu nɛ jo yee mu ge, pee ye pe pu jɛ Kilɛ wo Jozaama pe, patii wa nige pee kadugo na wɛ. Ga sipyii pii pu wa giin p'i yee fungɔnyɔ yi jɛri. Kilɛ Jozaama pe pu wa Shɔvɔɔ wu kaa yu ge, pu funnɔ ki wa p'i pee jɛri shan.

⁸ Jozaama pemu wɛɛ ya jo yi mu ge, watii bu ba ni jozaama patii ni wɛɛ wo pu kadugo na, w'a pye wɛɛ wa la, w'a pye mɛlɛkɛ na yiri fugba we ni la, weefɔɔ wu lanji.

⁹ Wɛɛ ya tee yee jo toro yee mu; n'a da guri di yi jo daha sanha: Wɛɛ ya Jozaama pemu jo yee mu

ge, watii bu patii jo yi mu wèe wo pu kadugo na, weefɔɔ wu laɲi.

¹⁰ Ayiwa wee tuun wu ni, ne giin sipyii di da na sɔni laa, ne giin Kile di da na sɔni? Na funɲɔ ki ɲe di nayε kaa taan sipyii mu kunni? Bada! Ne funɲɔ da bi bye di nayε kaa taan sipyii mu sanha, ne bi da ga já bye Kirisa wo kapyebye wε.

Pyegana lemu na Pɔli ya pye na ɲeri Kile tudunmɔ ge

¹¹ Na cebooloo, n'a da yi fiinne jo yi mu jo ne Kile Jozaama pemu jo yi mu ge, pee ya ta foro sipya ni wε.

¹² Ne pu ta sipya mu wε, sipya be di ya ne taanni pu ni wε. Ga Yesu Kirisa ye pyaa k'a ne taanni pu ni.

¹³ Taashiine li ni, na ne yaha Yawutuu pu wo koo li ni, ne bi doroo torogana lemu na ge, yee wa yee ɲaha logo. Ne bi Kile wo n'a daa fεε pu kana fo xuuni wee tuun wu ni. Ne bi li yereɲε fo na pu pinnege ki ɲunɲɔ tugo.

¹⁴ Ne bi bye na leɲii Yawutuu niɲehemεε ɲaha na Yawutuu pu koo li ɲaarigana ni. Wèe sefεεε p'a wèe taanni kalεgeε kiimu ni ge, ne bi nayε beeri kan kee mu.

¹⁵ Ga Kile bi ne shɔɲri lɔ, ali na ta pu sanha ne se be wε. Wu ɲidaan tuun w'a pa nɔ ge, a wu wu niime wu tirige ne na, na ne yiri na pye wu kapyebye.

¹⁶ W'a wu Ja wu she ne na, kɔnhɔ ne da wee Ja wu wo Jozaama pu yu shi wusama beeri mu, shi wemu ɲe Yawutuu wε. Ba w'a wu she ye ne na wε, ne be ya watii yege nige wε.

¹⁷ Piimu p'a fenhe pye Kirisa wo tudunmɔɔ pee ne ɲaha na ge, ne nɔhɔ she Zheruzalemu ni di zhe

pee be yege we. Ga, a ne faa toro, na gari Arabi ni; lee kadugo na, a ne guri pa Damasi kulo li ni.

¹⁸ Ayiwa, yee taanri w'a toro, a ne na kari Zheruzalemu ni, kɔnhɔ di she foro Pyɛeri na. A ne cabyaa ke ni kaguro pye wà ni wu ni.

¹⁹ Ga ne ya ta Kirisa wo tudunmɔ watii be na nige we, fo Yakuba ye nigin pe; wee ne Kafɔɔ Yesu wo ceborona wa.

²⁰ Yemu n'a yu me yi mu ge, ali kafinɛge nigin be wa yi ni we; Kile wa na seeri.

²¹ Lee kadugo na, ba ne foro Zheruzalemu ni we, na gari Siiri fiige ki ni; na yiri wà, na gari Silisi fiige ki ni.

²² Ga n'a daa fee piimu pu bye Zhude fiige ki ni ge, wee wa shishiin bi sanha ne na jii na we.

²³ Pu bi yi nuri ye sipyii na na: «Sipya we wu bi wè kana taashiine li ni, fo w'a bi li yereɛ wu n'a daa wu na tugo ge, weeye pyaa ki be k'a Kile wo Jozaama pu yu nime.»

²⁴ Lee funɔ ni, a p'i ganha na Kile soni ne wo Jozaama pu wo jo wuu na.

2

Pɔli ya Kirisa tudunmɔ pusamaa na cırı ta

¹ Ba yee ke ni shishere ya toro we, a ne ni Barinabasi di guri pa sanha Zheruzalemu ni. A ne gari ni Tite be ni.

² Kile ye pyaa ki bi li she ne na ne wu she wà, a ne da kari. Ba ne na wà we, ne ni nahagbaa fee pu ni, a wè di she wuye na kabanugo. Kile Jozaama pemu ne yu shi wusama beeri mu ge, a ne pee naha jo pu mu, kɔnhɔ labye wemu n'a pye toro ge, ni

wemu n'a byi ge, kɔnhɔ wee wa shishiin ganha bu bye nɔnɔ baa wo wɛ.

³ Tite wemu ni nɛ kari ge, Girɛki wu bye wii. Ga pu ya ta wu karamu fanha bɛ na fo wu cekɔnrɔ pye, kɔnhɔ wu bɛ di bye Yawutuu pu shi wɛ.

⁴ Ga, kafinɛjuu p'a, pee bi puyɛ pye na n'a daa fɛɛ pee nɛ, na ta p'i nɛ n'a daa fɛɛ wɛ, pee pu bi giin w'i cekɔnrɔ pye. Wɛɛ ya pye ni Yesu Kirisa ni kari nɛɛge ni ge, a wɛɛ di bye wɔyɛ mu, a pii sipyii pii di beele jɛ wɛɛ tɛ ni kɔnhɔ p'i lee naha cɛ. Pu funnɔ ki bye p'i wɛɛ kurunɔ pa lenɛ sanha bulooro ti ni.

⁵ Ga wɛɛ ya sɔɔ na wɔyɛ yaha pu kenɛ ni ali jɛɛɛ bɛ funnɔ ni wɔ ta logo pu nɔ na wɛ, kɔnhɔ Kile Jozaama pe pu wa can wu shɛɛ ge, y'i jɛ pee logo ba pu nɛ wɛ.

⁶ Ayiwa, sipyii p'a bi piimu wii na pee pu nɛ nahagbaa fɛɛ pu ge, nɔnɔfɛɛ pu bye pii la, pu shiin bye bɛ nɔnɔfɛɛ wɛ la, lee la shishiin kɔnɔɔ wa nɛ mu wɛ; bani Kile ya wa shɔnrɔ na wo wa ni wɛ. Kile Jozaama pe nɛ bi yu ge, ba nɛ pee naha jo pee nahagbaa fɛɛ pu mu wɛ, pu ya ta ka fara pu na wɛ.

⁷ Ga, a puyɛ pyaa bɛ di li cɛ na Kile w'a pe Jozaama pe kaa le nɛ kenɛ ni nɛ w'a yu shi watii shɛɛn mu ma na jo ba w'a pu kaa le Pyɛɛri kenɛ ni w'a yu Yawutuu pu mu wɛ.

⁸ Bani Kile wemu w'a sefɛɛɛ kan Pyɛɛri mu na wu tun Yawutuu pu mu ge, wee ninumɔ w'a sefɛɛɛ kan nɛ bɛ mu na nɛ tun shi wusama mu.

⁹ Yakuba ni Pyɛɛri ni Yohana, pee piimu pu bi wii nahagbaa fɛɛ pu ge, pee bi li cɛ na Kile w'a te tuduro te kaa le nɛ kenɛ ni wu wo niimɛ wu funnɔ ni. A p'i pu keye le nɛ ni Barinabasi keye ni, wee fò we ya li

shεε na wèe bεeri ya pye nigin. A wù bεeri di binne na be yi na nago wèe pu she baari pyi shi wusama te ni, pee be di she baari pyi Yawutuu pu te ni.

¹⁰ A p'i li she ye wèe na na wèe pu she wù fungɔngɔ yaha funmɔ fεε na. A ne be di la le naye ni na ganha na lee pyi.

Pɔli ya Pyεeri jaagi Ancɔsi kulo li ni

¹¹ Ayiwa, ga ba Pyεeri ya pa ba Ancɔsi kulo li ni wε, a ne ba wu jaagi sipyii pu bεeri nii na; bani kaa lemu w'a bi pye ge, lee bi nɔ wε.

¹² Wu cebooloo shi watii shεen piimu pu bye n'a daa fεε Ancɔsi ni ge, Pyεeri bi binneε na li ni pee ni. Ga, a Yakuba di ba sipyii pii tun kari Ancɔsi ni. Ba pee ya nɔ wε, a Pyεeri di fεε kɔn shi wusama wo n'a daa fεε pu na, na bye wu ya sɔɔ w'a li nige ni pu ni wε. Wu bi fyagi pee sipyii pu na, bani Yawutuu pu bye pii, pee di bi yu na fo shi wusama bεeri w'a cekɔnrɔ pyi.

¹³ Cebooloo piimu be pu ne Yawutuu ge, a pee be di yaa Pyεeri na, na fεε kɔn pii pu na. Lee funɔ ni a Barinabasi be di yaa pu shuun shuun juuro ti na, na daha pu feni.

¹⁴ Ba ne pu ja, na pu ta pu ya jaari na sahanj ni Kile Jozaama pu wo can wu ni wε, a ne jo ni Pyεeri ni pu bεeri nii na. A ne wu pye: «Mu wemu wu ne Yawutu ge, a m'i sɔɔ na Yawutuu pu wo koo li yaha wà, na ganha na jaari shi wusama wo jaarigana na. Wee tuun wu ni jaaha na m'i giin nime m'i shi wusama be karamu fo wu be w'a Yawutuu pu wo koo li jaari wε?

Fo ma bu dà Yesu na m'a na shɔ

15 «Can wu ƚε wii, wèe kunnii ya sii tii pye Yawutu cegee. Wèe ƚε shi watii shèen wε, pu jo na wee shi we shèen ya Kile koo li cε wε.

16 Ga lee bε na, wèe bε ya li cε na jo ma ƚεhε da Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya we koo ƚaari, lee wa da ga ma pye sipyitiimε Kile mu wε, fo ma bu dà Yesu Kirisa na. Lee wuu na wèe bε ya dà Yesu Kirisa na, kɔnhɔ Kile di wù pye sipyitiimεε wee n'a daa wu baraga ni. Li wa nago Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ƚɔmehεε ki wo koo ƚaari w'a wèe pye sipyitiimεε Kile mu-i dε. Bani sipya wa shishiin wa da já bye sipyitiimε Kile mu na ma yaha ma na Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu koo ƚaari wε.

17 «Ayiwa, wèe Yawutuu ba wùye shaa wù bye sipyitiimεε Kirisa wo kariƚεεge ki funɔɔ ni, wèe ba lee pyi, wèe bε ya ƚeri ni shi wusama ni nigin, pee piimu p'a wii jurumupyii ge. Wee tuun wu ni, ta lee wa li shεε na Kirisa w'a wèe tɔɔgɔ leni jurumu ni? Bada!

18 Ayiwa, nε na foro saliya wu keree tàan, na bye nε wu koo ƚaari wε, nε bu guri wee saliya we feni sanha na wu koo ƚaari, wee tuun wu ni nεye pyaa ya saliya wu kyεεgi.

19 Nε xu Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu shizhaa na, kɔnhɔ di bye ƚii na, di da kapyenεε pyi Kile mu.

20 Nε pye kanna p'a nε pinne kori ni Yesu Kirisa ni shiizhan korikoritige ki na. Nεye pyaa ya ta pye nige ƚiifεεε ni wε; Kirisa wu ƚε ƚiifεεε ni nε zɔ wu na. ƚiifεεε temu ni nε wa nime ke koɔ ke na ge, nε naye kan Kile Ja wu mu. Nε kaa ya taan wu mu fo w'a sɔɔ na wuyε kan saraga nε wuu na.

21 Kile ya niimε wemu kan nε mu ge, nε da ga wee

she bada wε. Bani Kilε da ba sipya jateni sipyitiime Musa wo saliya wu koo jaari baraga ni, lee ya li sheε na jaunɔ ya pye Kirisa kaxulo na wε.»

3

Na dà Yesu na, lee funɔ ni Kilε ya sipya jateni sipyitiime

¹ Yee Galasi sheen kunni, yee je fungonyɔ baa fεε dε! Jɔgɔ wu d'a yee faanna mε wε? Yesu Kirisa ya xu xugana lemu na korikoritige ki na ge, yee jaha ya fiinne jo yee mu.

² N'a da yi yege kaa nigin ye na. Fεfεεε Munaa le Kilε ya kan yee mu ge, Kilε tudunmɔɔ Musa wo saliya wu wo koo li jaari wuu na w'a li kan yee mu laa, yee ya Kilε Jozaama pu logo na dà pu na ge, lee wuu na w'a li kan yee mu?

³ Naha d'a yee pye mε fungonyɔ baa fεε wε? Yee ya kaa lemu jɔ kɔn ni Kilε Munaa sefεεεε ni ge, jaha na yee di zhaa di yiyε pyaa wo sefεεεε taga lee jɔ tɔ wε?

⁴ Kilε ya kanhama nigbɔ pemu yaha p'a nɔ yee na ge, jaunɔ ya pye pee na-ε gε? Bada! Pee dà já bye jaunɔ baa wε.

⁵ Kilε wemu w'a wu Munaa li kaan yee mu, na kakanhanna ki pyi yee tε ni ge, wee tuun wu ni, yee ya jaari na sahani ni Kilε tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ni ge, lee wuu na w'a lee pyi laa, yee ya Jozaama pu logo, na dà pu na dagana lemu na ge, lee wuu na w'a li pyi?

⁶ Kile Kafila w'a yi yu wèe mu Ibirayima shizhaa na na: «Ibirayima ya dà Kile na, a Kile di wu jate sipyitiime wu n'a daa wu wuu na.»*

⁷ Ni li jε mu, wee tuun wu ni yi li cε na jo piimu p'a daa Kile na ge, pee pu jε Ibirayima wo nagoo pee.

⁸ Kile Kafila w'a fεnhε li shε na shi wemu jε Yawutuu wε, na wee shi wu bε na ba dà Kile na, Kile na pu pye sipyitiimeε pu n'a daa wu wuu na. Lee wuu na pe Jozaama pe ya fεnhε jo Ibirayima mu na: «Kile na ba duba shi wu bεeri mu mu baraga ni.»*

⁹ Lee wuu na sipyaa sipya w'a daa Yesu na ge, Kile na duba weefɔɔ mu ba w'a duba mε Ibirayima mu wu n'a daa wu funɔɔ ni Kile na wε.

¹⁰ Sipyaa sipya w'a giin na Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu wo jɔmεhεε ki koo jaari funɔɔ ni Kile da ba wee jate sipyitiime ge, Kile wo laɔi w'a to weefɔɔ jɔɔ ni; bani l'a ka na:

«Sipyaa sipya wu jε wu ya saliya wu jɔmεhεε
ki bεeri koo jaari gbee ki jaarigana na-ε ge,

Kile wo laɔi w'a to weefɔɔ jɔɔ ni.»*

¹¹ Ayiwa, l'a fiinne yεε na Kile da já sipya wa shishiin jate sipyitiime Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu koo jaari baraga ni wε. Bani l'a ka na:

«Sipya wemu w'a tii ge, wee na ba jɔi sicuumɔ ta
n'a daa gbɔɔrɔ ni.»*

* **3:6** Zhenezi 15:6; Oromε Sheen 4:3 * **3:8** Zhenezi 12:3 * **3:10**
Dutεrenome 27:26 * **3:11** Habakuki 2:4

¹² Ga sipya wemu w'a giin wu Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ye wo koo jaari pye wu tadanja ge, n'a daa ne yafin be weefɔɔ mu we; bani l'a ka na:

«Sipya ya yaa ma wee saliya wu beeri koo jaari ma na ni sicuumɔ ta.»*

¹³ Yesu Kirisa ya pa we shɔ saliya nomehere ki wo laji wu na. A wuyere pyaa di dugo wee laji we taan wee tere; bani l'a ka na:

«Sipya sipya p'a yirige suri tige ni na gbo ge, weefɔɔ ya laji.»*

¹⁴ L'a pye mu be sanha konho duba wemu nomee Kile bi lo Ibirayima mu ge, wee di no shi wusama beeri na Yesu Kirisa baraga ni; na fara lee na sanha, Kile ya fere Muna lemu be wo nomee lo ge, wu ja lee be ta n'a daa baraga ni.

Kile ya nomee lemu lo ge, Musa wo saliya wu da ja lee fin we

¹⁵ Na cebooloo, n'a da naha shesheere ta lo sipyii wo keree pyeganaa na. Ali sipya ye pyaa mehe kaa la nomee lo, na li ka, na xho na wu kabee taha kee wene ki na, sipya watii da ga ja lee nomee le kyegi, kelee na la fara li na we.

¹⁶ Kile w'a bi nomee lo Ibirayima ni wu kadugo yiri shi shen mu. Li ya ta ka Kile Kafila wu ni na jo «wu ni wu kadugo yiri shi shen» ma na giin sipyiheme kaa w'a byi we, ga shi shen nigin ye kaa Kile Kafila w'a jo na: «Wu ni wu kadugo yiri shi shen.»* Wee wu ne me Kirisa.

* **3:12** Levitike 18:5
13:15; Zhenzi 24:7

* **3:13** Duterenomɛ 21:23

* **3:16** Zhenzi

17 Yemu n'a giin di jo ge, yee yi wa mε. Kile w'a karijεεε ni keεε taanri (430) di doro, a Kile di na pa Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu teηε. Lee funηɔ ni, Kile ya ηɔmεε lemu lɔ Ibirayima mu ge, Musa wo saliya wu da já lee ηɔmεε le kyεεgi, kelee na li jomɔ pu ηeri wε.

18 Ga cεn wemu Kile ya gaan ge, wee da bi daa Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu baraga ni, wee tuun wu ni wee cεn wu bi da bye nige ηɔmεε li wo wu wε; na ta Kile d'a wu wo cεn wu kan Ibirayima mu ma ni, ηɔmεε li baraga ni.

Lemu na saliya ηɔmεε k'a kan wèe mu ge

19 Wee tuun wu ni saliya ηɔmεεε ki wo kakaan ηunɔ di ηε lekε wε? Ki kakaan ηunɔ ki ηε, kapyegεe kiimu ki ηε ki ya bε Kile mu-i ge, kɔnhɔ wèe di kee cε. Ga kee saliya ηɔmεεε k'a yaa na pye wà, Kile ya ηɔmεε li lɔ Ibirayima wo kadugo yíri shi shen wemu shizhaa na ge, fo wee ba ba. Mεlekεε pu bi saliya ηɔmεεε ki kaan Musa mu, Musa di ki yu sipyii pu mu.

20 Kayaama ya luu kaa lemu na ge, lee ηε kabaηa nigin kajii wε. Kile di ηε wu ye nigin do.

21 Ta lee wa li shεε na Kile ya ηɔmεε lemu lɔ ge, na Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu w'a lee ηɔmεε li kaala ya? Bada! Saliya ηɔmεεε kii k'a kan ge, kee da bi da já da ηi sicuumɔ kaan sipyii mu, wee tuun wu ni sipyii bi da já da byi sipyitiimεε Kile ηaha tãan, saliya ηɔmεεε ki baraga ni.

22 Ga l'a ka Kile Kafila wu ni na jurumu wo fanha ke ki ηε kɔηɔ sipyii bæeri na. Lee funηɔ ni Kile ya

lemu wo ɲəmɛɛ lɔ ge, kɔnhɔ lee di gan n'a daa fɛɛ pu mu pu n'a daa wu baraga ni Yesu Kirisa na.

²³ Ayiwa, Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya we, wee wu bi fɛnhɛ pye wɛɛ ɲunɔ ni, yani n'a daa wu wu pa ge. A wee saliya we di gori yaha wɛɛ ɲunɔ ni fo na shɛ nɔ n'a daa wu shɛduun wu na.

²⁴ Lee funɲɔ ni a saliya wu bye wɛɛ ɲaha covɔɔ, fo na shɛ Kirisa pye w'a pa; kɔnhɔ wɛɛ di bye sipyitiimɛɛ Kile ɲaha tɔan n'a daa baraga ni.

²⁵ Ba ni n'a daa wu wo koo li d'a pa nime, wɛɛ da jɔ bye nige wee ɲahagbaacomɔ wu keɲɛ na wɛ.

²⁶ Bani yee bɛeri ya pye Kile nagoo n'a daa baraga ni Yesu Kirisa na.

²⁷ Yee piimu bɛeri p'a batize Kirisa wo kariɲɛɛge ki ni ge, yee ya ɲeri ba Kirisa ye pyaa ɲɛ wɛ.

²⁸ M'a pye Yawutu la, m'a pye shi watii shɛn la; m'a pye bulo la, ma shiin ya pye bulo wɛ la; m'a pye nɔ la, m'a pye cee la; le la shishiin niɲɛ ɲɛ nige wɛ. Bani yi bɛeri ya ɲeri nigin Yesu Kirisa wo kariɲɛɛge ki funɲɔ ni.

²⁹ Ayiwa, yi bi ɲɛ Kirisa wuu, y'a pye Ibirayima wo nagoo. Kile ya cɛn wemu wo ɲəmɛɛ lɔ Ibirayima mu ge, yi bɛ na ba wee ta.

4

¹ Yemu n'a giin di jo ge, yee yi wa mɛ. Pya wemu na ba cɛn lɔ ge, na wu yaha wu nɔhɔpiire ni, waagi wa shishiin ɲɛ wu ni bulo tɛ ni wɛ, alɔ na li ta bɛ wee wu ɲɛ tofɔɔ wu wo yaɲmuyɔ yi bɛeri kafɔɔ.

² Na wu yaha wu nɔhɔpiire ti ni, sipyii pu da da wu kasɛri, na wu keree yari, tuun wemu tofɔɔ w'a gbegele yaha ge, fo wee tuun we bu shɛ nɔ.

³ Mu wèe bε di bye. Tuun wemu ni wèe bε bi bye ba nɔhɔpiire jε-ε ge, ke koŋɔ ke wo keree bulooro ni wèe di bye.

⁴ Ga Kilε ya tuun wemu gbegele ge, ba wee ya pa nɔ wε, a wu wu Ja wu tun na pa. A cee di wu se. A wu bε di jé saliya jɔmεhεε ki wo fanha ki nɔhɔ ni.

⁵ Piimu pu bye saliya jɔmεhεε ki wo fanha ki nɔhɔ ni ge, kɔnhɔ wu pee jɔŋɔ wolo. A wèe di bye Kilε nagoo.

⁶ Yee ya pye Kilε nagoo, lee wuu na Kilε ya wu Ja wu Munaa li tun l'a pa jé wèe zɔlɔɔ pu ni. Lee Munaa le w'a wu yiri: «Aba» Lee kɔri jε na: «Wù To».

⁷ Lee wuu na ma jε nige bulo wε, ga m'a pye Kilε pya. Ba ni m'a pye Kilε pya, w'a yaŋmuyɔ yemu jɔmεε lɔ wu nagoo pu mu ge, ma bε na ba yee ta.

Pɔli ya wu funŋɔ shaa ni Galasi shεen kaa ni

⁸ Taashiine ni, na yee ta yee sanha Kilε cε wε, pεεŋε yaŋmuyɔ ya wo buloo yee di bye, na ta yee pεεŋε yaŋmuyɔ ye di jε Kilε ye pyaa wε.

⁹ Ga nimε yee ya Kilε cε. Nε yaa na jo Kilε yeεε w'a yee cε. Naha na yee di giin di guri yee koŋɔ yaŋmuyɔ baraga baa woyo ye feni wε? Naha na y'i zhaa di yiye le yee jɔŋɔ baa yaŋmuyɔ ye wo bulooro ti ni sanha wε?

¹⁰ Yee ya caŋa jεhεε kii pɔrɔŋɔ kii na, na fara yeye ya na, ni tεεgeε, ni yee, na yee jateni na toro yi saya tãan.

¹¹ Nε lemu bεeri pye yee mu ge, nε funŋɔ k'a pεn jo lee bεeri ganha ba bye jɔŋɔ baa kaa wε.

¹² Na cebooloo, n'a yi jεeri, yi jeri ba nε jε wε, bani nεye pyaa ki bε ya jeri ba yee jε wε. Yee kunni ya ta kakuunɔ la shishiin pye nε na wε.

13 Yeeyε pyaa ya li cε na yama p'a nε pye nε kori yee mu, na Kilε Jozaama pu jo yee mu taashiine li ni.

14 Ali na li ta bε nε wo yama p'a kanhama shan yee ɲuɲɔ ni, lee bε na yee ya ta nε tánha, kelee na na she wε. Ga yee ya nε co xuuni ba Kilε wo mεlεkε wa ɲε wε, ma na da giin na nεyε pyaa ki ɲε Yesu Kirisa we.

15 Yee funyɔ bi sii taan wee tuun wu ni. A kee fundanga k'i gari mii wε? Nε li cε nakaara baa jo li da bi da já bye kunni, yee bi da zɔɔ na yi ɲεpyaa ki wolo na taga nε wogoo ki faa.

16 Wee tuun wu ni, nε na can jo yee ɲii na, lee l'a nε ɲeri yee pεn nime gε?

17 Pii sipyii pii funɲɔ ki wa p'i yee ɲaha ɲeri puyε yíri. Ga pu wo fungaa le, lee di ya ɲɔ wε. P'a giin p'i nε ni yee laha wùyε na, kɔnhɔ yee di daha pu feni.

18 Kaa lemu li ɲε nizaana ge, na yatenyε waha lee kaa le feni, lee ya ɲɔ. Li wa nago nε bu bye yee tε ni tuun wemu ni, y'i na yatenyε waha wε, ga y'a yaa na yatenyε waha tuun bεeri ni.

19 Na nago, nε ɲε ba layama ɲε wε, ali nime we bε ni nε ɲε na yee laa yá fo Kirisa wo ɲaarigana le ga ba she ɲaa yee ni.

20 Nε funɲɔ k'a sii pye fo na nɔ yee yíri nime, kɔnhɔ di jo ni yi ni jogana la betii na, bani yee kaa l'a nε ɲaha wɔ fo xuuni.

Sara ni Agari keree

21 Yee piimu p'a giin di daha Kilε tudunmɔɔ Musa wo saliya ɲɔmehεε ki feni ge, wee tuun wu ni kee saliya ɲɔmehεε k'a yemu yu ge, yee ya yee nuri bε-ε gε?

22 L'a ka Kile Kafila wu ni na jalaa shuun Ibiray-ima bi ta. Ja nigin wa wu bi ta bulozhɔ na, na ja nigin wusama ta cee wa na wemu ɲɛ bulo wɛ. Wee bye wuyɛ pyaa wo shɔ.

23 Bulozhɔ w'a wu wo pya wu ta ba cɛɛ ya sii na nagoo taa wɛ. Ga cee wemu w'a pye wu ɲɛ bulo wɛ ge, wee ya wu wo pya wu ta lee tagana li na wɛ. Kile w'a fɛnhɛ pya wu ɲɔmɛɛ lɔ wu mu, a wu na pa wu ta.

24 Kɔri wa wu ɲɛ kii keree kii na, wee we. Pii cɛɛ shuun we, pee ɲɛ kariɲɛɛge ɲɔmɛhɛɛ shuun. Kariɲɛɛge ɲɔmɛɛ lemu l'a lɔ Sinayi faabobonɔ ki na ge, buloo pu ɲɛ lee ɲɔmɛɛ li wo nagoo pee. Agari* wu ɲɛ ba lee kariɲɛɛge ɲɔmɛɛ li ɲɛ wɛ.

25 Agari ɲɛ ba Sinayi faabobonɔ ki ɲɛ wɛ, Arabi ni. Wee Agari we wu ɲɛ ba niɲaa wo Zheruzalɛmu kulo li ɲɛ wɛ, bani sipyii piimu bɛɛri pu ɲɛ Zheruzalɛmu ni ge, pee bɛɛri ɲɛ saliya ɲɔmɛhɛɛ ki wo buloo.

26 Ga Zheruzalɛmu wemu wu wa fugba we ni ge, wee ɲɛ bulo wɛ. Wee Zheruzalɛmu we wu ɲɛ wɛɛ wo nu we.

27 Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Cee we, mu wemu wu ɲɛ ma sanha pya ta ɲa-ɛ ge,
ma funɲɔ ki taan.

Mu wemu wu ɲɛ mu ya laa yama cɛ-ɛ ge,
ta xhuulo fundanga kenɛ ni.

Bani p'a ɲaha wolo cee wemu ni ge,
wee wo nagoo pu na ba ɲɛhɛ

Na toro cee we ni wu poo wu wo nagoo pu taan.»*

* **4:24 Agari:** Pii w'a yu na Ajara kelee Ajaratu, kelee Jaara.

* **4:27** Ezayi 54:1

28 Lee wuu na, na cebooloo, yee kunni ya se na saha ni ɲəmɛɛlɔɔ li ni, ba Kilɛ ya Ishaaga ɲəmɛɛ lɔ mɛ Ibirayima mu wɛ.

29 Fo wee tuun wu ni, pya wemu Agari ya se ba cɛɛ ya sii na nagoo seni-i ge, wee bi we wu pya wu kana, wemu w'a ta Kilɛ Munaa li wo fanha ni ge. Lee ninunɔ l'a byi ali ɲiɲaa we bɛ ni.

30 Ga yekɛ y'a ka Kilɛ Kafila wu ni wɛ? L'a ka na:

«Bulozhɔ we ni wu ja wu kɔri.

Bani bulozhɔ wu wo ja wu ya yaa wu pinne
cɛn wu na ni we wu pya wu ni wɛ,

wemu wo nu wu ɲɛ wu ɲɛ bulo wɛ ge.»*

31 Na cebooloo, lee funɲɔ ni wɛɛ ya ta pye bulozhɔ wu wo nagoo wɛ, ga cee wemu wu ɲɛ wu ɲɛ bulo wɛ ge, wee wo nagoo wɛɛ ɲɛ.

5

Kirisa ya wɛɛ pye wùɲɛ wuu

1 Kirisa ya wɛɛ ɲunɔ wolo, kɔnhɔ wù sii pye wùɲɛ wuu can can na. Lee wuu na, yi la le yiyɛ ni, y'i gori yaha pee yahama pe ni. Yi ganha bu da guri nige kadugo di ba yiyɛ le sanha bulooro ni wɛ.

2 Nɛ Pɔli, n'a da yi jo yi mu, yi bu daa na yi tadanɔ pye cekɔnrɔ, wee tuun wu ni Kirisa ya lemu bɛɛri pye yi mu ge, lee da yaaga ɲɔ yi na wɛ.

3 N'a da guri di yi jo yi mu sanha jo sipyaa sipya w'a wuyɛ kan p'a kɔn ge, weefɔɔ ya yaa w'a Kilɛ tudunmɔɔ Musa wo saliya ɲəmɛhɛɛ ki bɛɛri koo ɲaari w'a fani.

* **4:30** Zhenezi 21:10

4 Yee piimu pu wa Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu koo ɲaari, na giin na wee wo koo ɲaari funɲɔ ni Kile da ba yee jate sipyitiimɛɛ wuyɛ ɲaha tãan ge, yee ya yiyɛ waa laha Kirisa na. Yee niɲɛ ɲɛ nige Kile wo niimɛ wu ni wɛ.

5 Wèe kunni, tadaɲa wa wèe mu na jo Kile na ba wèe jate sipyitiimɛɛ wuyɛ ɲaha tãan, bani wèe wa daa Kirisa na. Lee wo sigimɛ ni wèe ɲɛ Kile Munaa li baraga ni.

6 Sipyia wemu bu bye ni Yesu Kirisa ni kariɲɛɛge ni, wufɔɔ ya cekɔɔnrɔ pye yoo, wu shiin yaa cekɔɔnrɔ pye-e yoo, lee la shishiin niɲɛ ɲɛ wɛ. Ga lemu li ɲɛ kagbɔɔ li ge, lee li wa na jo wèe pu dà wu na. Wee n'a daa we ya yaa na wuyɛ shɛɛ taanɲɛɛge funɲɔ ni.

7 Yee shɛgana li bi ɲɔ xuuni n'a daa wu koo li ni. A jɔgɔ di ba yi yerenɛ, na yi kurunɔ can wu koo na wɛ?

8 Kile wemu w'a yee yiri, na yee pye wuyɛ wuu ge, yee kunni ya dà li na na ke fungɔngɔ ke ka tuugo ya yiri wee yiri wɛ.

9 Ta yee ya li cɛ na jo: «Shizhenhɛɛ nifenhɛfenhɛɛ ki ma myɛɔnhɔɲɔ bɛeri pye k'a fugɔfugɔ yiri wɛ?»

10 Ga lee bɛ na, nɛ dà li na Kafɔɔ ni, jo fungɔngɔ katii wa da digi yi mu wɛ. Ga sipyia wemu w'a ma ni piinɲɛ ki ni ge, wu pye sipyituugo bɛeri, Kile na ba kiiri kɔn wu na.

11 Na cebooloo, li da bi da nago cekɔɔnrɔ ti wo keree nɛ bɛ ya yu, nago ma bu cekɔɔnrɔ pye lee na já ma shɔ, pu bi da da nɛ kana nige wɛ. Yesu Kirisa wo korikoritige ki wo xu wu wo yɛɛ li bɛ nɛ byi ge, lee bɛ bi da waha sipyia wa shishiin na wɛ.

12 Sipyii piimu p'a yee piinnε me ge, pee ya mεhe yaa na sii kɔn laha yee na fεεfεε.

13 Yee kunni na cebooloo, Kile w'a yee yiri, na yee pye yiyε wuu. Ga yi ganha bu da lee pye kaɲɲɔ yi da yi wo nidaan keree pyi wε. Ga y'a kapyenεε pyi yiyε mu ni taanɲεεge ni.

14 Bani Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya ɲɔmεhεε ki bεeri wa daa le ɲɔmεε nigin we funɲɔ ni na: «Ma sipyɲii wu taan ma mu ba mayε pyaa ki ɲε wε.»*

15 Yi bu daa na yiri yiyε feni ba naɲa yaaya ɲε wε, na yiyε conɲi na xhaa, na yiyε pahala wε. Yi bu bye y'i ya kasεεge yaha yiyε na wε, yi na ba yiyε kyεεgi xhɔ.

Sipya nidaan ni Fεfεεε Munaa nidaan

16 N'a da yi jo waha yi mu jo y'a ɲaari Kile Munaa fanha ni. Lee bu bye, wee tuun wu ni yi da daha nige yiyε pyaa wo nidaan keree feni wε.

17 Bani lemu li ɲε sipya wo nidaan ge, lee ɲε Kile Munaa wo nidaan wε. Kile Munaa li bε wo nidaan di ɲε sipya bε wo nidaan wε. Ye shuun we ya beni wε, lee funɲɔ ni yee funɲɔ ma bye yi da keree kiimu pyi ge, yee da já da kee pyi wε.

18 Ga Kile Munaa li bu yee ɲaha co, wee tuun wu ni Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya ɲɔmεhεε ki fanha da bye nige yee na wε.

19 Na ta keree kiimu ki ɲε sipya wo nidaan keree ge, kee ya fiinnε. Kee ki wa mε: Dɔdɔɔrɔ, cemɔhɔrɔ, shiige baara keree,

20 yapεεgaanra ni siganma, makɔɲɔ, yokɔɔnrɔ ni ɲεpεεn, loyiriguunɔ, nakaara niguuro, bεganhara ni waagi,

* 5:14 Levitike 19:18; Marika 12:31

21 ɲεgbɔɔ, singbaa, laara keree ni ki tuugo keree. N'a da yi jo waha yi mu ba n'a tee yi jo toro yi mu wε, jo sipyii piimu p'a kii keree kii shi pyi ge, jo wee wa shishiin da ga jε bada Kile wo saanra ti ni wε.

22 Ga Kile Munaa ya keree kiimu leni sipya zɔ ni ge, kee ɲε: taanɲεεge, fundanga, ɲaɲiɲε, loxulo, ɲubenε, saama, ɲomεε fεrε,

23 lotaan, ni na já mayε na. Saliya wa shishiin da já kii keree kii kaala wε.

24 Bani piimu beeri pu ɲε Yesu Kirisa wuu ge, pee beeri ya pu wo ceepuuro lakuɲɔ ni ti ɲidaan keree ki beeri pinne kori ni Yesu ni korikoritige ki na.

25 Kile Munaa l'a ɲi sicuumɔ nivomɔ kaan wèe mu. Lee wuu na, wèe be ya yaa na Kile Munaa li yaha l'i wù ɲaha co.

26 Wù ganha ba wùyε pεlε wε! Wù ganha ba ɲoyegere keree pyi wùyε na wε! Wù ganha ba ɲεpenkeree pyi wùyε na wε!

6

N'a daa fεε ya yaa na puyε tɛri

1 Na cebooloo, yi ba sipya wa ta wu na kakuɲɔɔ pyi, yee piimu p'a ɲaari na sahanɲi ni Kile Munaa li wo ɲidaan wu ni ge, yee pu weefɔɔ yɛri ni loxulo ni. Yiyε pyaa be di kasεεge yaha yiyε na, kɔnhɔ yi be ganha ba jin nɔwuuro ni wε.

2 Y'a yiyε ɲuɲɔ tuguro luu! Yi ba lee pyi wee tuun wu ni yi na da Kirisa wo saliya wu wo ɲomεhεε ki koo ɲaari.

3 Sipya wa ba wuyε wii na wee w'a pɔrɔ pusamaa na, wuyε weefɔɔ ya faanna, bani wu ɲε yafiin be wε.

⁴ Wa bæeri ya yaa na wu torogana li sæeri xuuni, wu bu wu keŋe nibyegee ki ta k'a ɲɔ, wee tuun wu ni, wu na funɲɔ taan kee nibyegee ki wuu na. Wu ya yaa w'a kee luu w'a daanna ni watii wo nibyegee ni wε.

⁵ Bani wa bæeri na ba yere ni wu labye fiin ni Kile ɲaha tãan.

⁶ Piimu p'a yi taanni Kile Jomɔ pu ni ge, y'a yaa y'a pee tahaa kaan yi keŋe yaŋmuɲɔ nijeye yi bæeri ni.

Ma bu lemu nugi, lee ma da ba gɔn

⁷ Yi ganha ba yiyε faanna-ε dε! Sipyaa ya zheheni Kile na wε. Ma bu lemu nugi, lee ma da ba gɔn.

⁸ Ma ba mayε pyaa wo ɲidaan lakuuɲɔ keree pyi, wee tuun wu ni ma na ba xu ta lee wo kuduun. Ga ma ba Kile Munaa ɲidaan kere pyi, wee tuun wu ni ma na ba ɲii sicuumɔ nixhɔbaama ta lee wo kuduun.

⁹ Wù ganha bu da ganha kasaanɲaa bye tãan wε, bani wù bu bye wù ya yatεnyε gbo lee bye tãan wε, wù na ba li kuduun ta wu taduun ni.

¹⁰ Wee tuun wu ni, na li pyeduun yaha wù mu, w'à yaa w'à kasaanɲaa pyi sipyii bæeri na. Wù cebooloo piimu ni wù ɲε n'a daa wu ni ge, pee susu na w'à yaa na kasaanɲaa ki pyi.

Naħɔɔɔ kafila

¹¹ Ayiwa, go y'a kii kamapyaa nigbɔhɔɔ kii ɲaa gε, nεyε pyaa k'a kii ka na tun yi mu.

¹² Sipyii piimu p'a giin pu tɔn di daan sipyii mu ge, pee p'a yee fɔri na fo yee bu cekɔɔnrɔ pye. P'a lee pyi kɔnhɔ sipyii ganha ba pu kana wε, bani pu

ba yu na Kirisa na xu korikoritige ki na, na lee wo baraga ni sipya da já zhɔ, sipyii na da pu kana.

¹³ Na ta pee piimu p'a kɔn ge, pee ya ta na Kile tudunmɔ Musa wo saliya wu korogoo ki bɛɛri jaari wɛ. Ga p'a giin yee di cekɔnrɔ pye, kɔnhɔ p'i da puyɛ pɛɛ na yee ya sɔɔ na daha pee feni.

¹⁴ Nɛ kunnɪ wa da ga kaa la shishiin kaa taga nayɛ pɛɛ wɛ, fo wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo korikoritige ke. Kee korikoritige ke wuu na, kɔɲɔ yanmuyɔ bɛɛri y'a jɛri nɛ mu ba yaxuyo jɛ wɛ, a nɛ bɛ di jɛri ba gbo jɛ wɛ yee kɔɲɔ yanmuyɔ yi mu.

¹⁵ M'a cekɔnrɔ pye la, ma ya cekɔnrɔ pye-e la; lee la shishiin niɲɛ jɛ wɛ. Niifɛɛɛ nivɔrɔ temu Kile ya gaan wèe mu ge, tee ti jɛ kagbɔɔ le.

¹⁶ Piimu bɛɛri p'a tee niifɛɛɛ nivɔrɔ ti koo jaari ge, Kile wo jaɲɲɛ ke, ni wu jaɲaara te ti tigi pee bɛɛri na, na fara Kile wo Izirayeli wu na, wee wemu wu jɛ Kile wo nagoo pu ge.

¹⁷ Ayiwa na co niɲaa na, sipya wa shishiin ganha ba na jaaha wɛɛɲɛ nige ni lee kaa ni wɛ, bani fɛ pe pu wa nɛ ceesɛɛge ki na ge, pee ya li shɛɛ na Yesu wo bulo nɛ jɛ.

¹⁸ Na cebooloo, wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo niime we wu kori yaha ni yi ni. Amiina.

KARINĒĒGE NŌMĒE NIVONŌ
New Testament and Shorter Old Testament in
Senoufo, Mamara

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mamara S noufo (S noufo, Mamara)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

  2014-08-10, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

85728ed7-78f8-58e8-8967-0e976c0c2423